

יפה. יש להם כ-45 חברים. רובם בני 17-18. עובדים בנמל - אבל גילם רק מדי לעבודה
זו. 7-8 עובדים בים - ברחץ וטנמיר. רוצים טמינה. הכסחתי להם 500 לא"י אם ישיגו
עוד 500-1000 לא"י מפעורות אחרים (נחשון, מחלקה גרמניה). אוכרים שלקה"ק יש
1000 דונט מצפון עכו ודורשים 200 דונט. אברר זאה בקה"ק.

- בחשק הביורור בסועצת הסניף והוה"פ של המועצה. חזרו על הסענות שכבר שמעתי בערב.
הקריאו ככתב ההפטרות של אבא. מלבד אבצוג דרשו כולם השארותו - אבל ביקרו קשה
התנהגותו. ישבנו עד אחת בלילה. אמרתי להם לבסוף: אם כי קשה וצר לי להגיד זאת -
עלי לומר להם שכמה דברים ששמעתי ושנאטרו גם לפני ברור זה אינם הולמים הרמה
התרבותית והמוסרית של הנועחנו בחיפה. דרשתי מכתב ההתפטרות של אבא - על מנת שלא
ידונו עליו יותר בחיפה. דרשתי גם "מורטוריום" בשני הוויכוחים: עבודה זוגות
ופסול עובדי ההס" מפני שאינם חוזרים לעבודה גופנית. דרשתי הפסקת הוויכוח האיש -
והעברתו לת"א. ימשיכו בירורים רק במצב התנועה והידידים לחיזוקה.

חיפה, כא כטלו - 25.11.37

בשחרתי מקבוצת הים אמש העירה העמידו שוטרים בריטים את האוטו וחימשו נשק אצל
הנהג והמלווה שלי. אמרתי להם מי אני - והשוטר אמר שהוא מקבל דברתי. בעיר נפוצו
שמועה שיחמשו נשק בנקודות היהודיה סביב חיפה.

- בבוקר שיחה ארוכה עם אבא על ההסת" בחיפה. המצב הכלכלי בחיפה, אם כי קשה, טוב
מאשר בערים אחרות כי השרשרים כאן יותר בריאים. התעשייה הגדולה לא נזנעה במשבר -
טב "שמן", חשמל, הטחנות, חרושת האריג טוב. רק בשמן הפחיתו 50 פועלים לרגל בצורת
הזיתים.

בין פועלי החרושת עומדת שאלת ביטוח הזקנה והאינוולידיות, הגיל הכסוע כאן 38.
יש אינוולידים רבים. פועלינו גופם לא חזק למדי, וגם עובדים בפרך וניחשים
נוצרו אופות ומולין בשיחוף הפועלים והבעלים (בנשר, בשען, בחטמל, בשחנות הגדולות,
דווקא מצד הפועלים יש התנגדות לקמת (בשחנות).

להסת' חסר נסיון בענין זה. אין גט מחשבה קולקטיבית. יש לסדר פגישות פועלי חרושת בעיר ובארץ - אם כי התעשיה מגוונת והתנאים שונים. ברל רפפורט מתנגד לכך - מחשש שהדבר יגמר בארגון מיוחד, כלומר כפיצות הארגון.

הקליינטים של הלסכה - הם הפועלים הבלתי מקצועיים. מהם כ-1000 פועלי נמל. היהודים מהווים כבר 65% בעבודת הנמל. הדבר מרגיז הממשלה - ומעבידים יהודים. האחרונים - מפני שהעבודה מסודרת בהסת'. אנשי רוקח מנסים לחתור. ניסו להכניס פועלים רוויז. יש מהם כ-50 איש. ההסת' סידרה אותם הסכם. פועלי הנמל אינם מאורגנים באגודה מיוחדת. כי מחוסר מעביד אחד אין הוכן לאגודה. המועצה ניסתה לרכז קבוצים בנמל. חברי הקבוצים כולם "חדשים", בלי מדריכים וותיקים, ומסום כך עבודתם סובלת בעבודה פרטית עובדים יומם ולילה - בעבודה סו"ב (סו"ב קבל סבלות הסכם) מפסיקים העבודה בארבע, אפילו בנזק לעבודה....

בינואר 1934 היו בחיפה 6000 חבר בהסת'. עכשיו יש 16.000, עם נשי עובדים 21.000. ההוספת באה בעיקר בשנות 5-1934. בשנה האחרונה נתווספו רק מעטים. ההכבד: (1) עדות מזרחיות: כ-300 משפחות כורדים, 300 סלוניקאים (רובם לא יודעים קרוא וכתוב 250 סורים. כפרדים מקומיים וחימנים כמעט אין. (2) פעלית "העובד" וחוגים אחרים בלי הכשרה ממזרח אירופה כ-2000-3. בעיקר בעלי משפחה. רבים - עולים בלתי לגליים.

(3) גרמנים - כ-2000. רק מעטים מהחלוץ הגרמני (העליה החלוצית הלכה לקבוצים). רק כ-200 היו פועלים בגרמניה. השאר היו פקידים מסחר וכדומה. לא נקלטו בהסת' לא מבחינה אידיאולוגית ולא מבחינה חברתית וחברתית. רק מעטים רכשועברית אם כי יש שעורי ערב ל-800 איש. חיים בחוף עצמם, מדברים גרמנית, קוראים גרמנית. ידיעות מחיפה נודעות להם כעבור שבועים מאיד. רונדשה. יושבים בקפה. בחלקם הגדול - אינם ציונים ולא השתרשו בארץ. רובם סוציאל. אבל חלושים, אין בהם נטיות לשמאל, אבל בלתי מרוצים מדרך ההסתדרות הדואגת לגורל המשק. מאשימים ההסת' באופורטוניזם.

בחוגי הבעלי בחים והאינטלגנטים הגרמנים יש דווקא אלמנטים חשובים שנשתרשו בארץ וקרובים לתנועתנו - אבל מרחקים מכנה לרבול היוחס לא עובדים. הטועלים הגרמנים נוטים להתרכז בשרותים (פלצרים, נהגים) פעטים עובדים בבתי חרושת (100 בחשבול). החאח' עולי גרמניה עושה פעולה כלכלית אבל לא חרבותית-חברתית.

(4) העליה הצעירה מארצות מזרח אירופה - טובה. זהו האלמנט החלוצי.

בכלל הפועלים מתחנכים רק על "דבר" - חינוך בלתי מסטיק לפי מהותו. חסר ארגון לחינוך מעמיק. הטה"צ דל וחלוש. נחוץ ורחוק. אין חינוך למנהלי ההסת"ו. חסר פמיגריון קבוע בהסת"ו.

הקבוצים קבועים משאר הצבור. מכונסים בחוץ עצמם. גם רחוקים מהעיר, מרכזים בקרית חיים ובנוחיה ובממרץ.

בשכון נעשו גדולות. גם מחוץ לקרית חיים רוב המשכנים בשאר "הקריות" פועלים. אולם השכון הוא יקר - למעלה מיכולת פועל. המשכנים נכנסו בעול כבד של חובות. צריכים לשלם 7/6 לא"י בחודש. מיסב החברים שקועים בדאגת שטרות. עסקני השכון כאן באו לידי מסקנה שיש להפסיק פעולת השכון. עד עבוד שיטה חדשה. מלבד היוקר - הבעלות הפרטית היא בעוכרינו. יכלה ההסת"ו להיות הבעלים - כי בין כך היא מגינסת ומסיגה כל הכספים. על ההסת"ו לבנות על חשבונה ולהשכיר בחים יש להוזיל הבניה.

הקואופרציה היצרנית - נמלים 16 חבר, אחריות (בלטות) 10, נגרות "כרמלי" 16, אלוניה וארז. - 15, מחכת "עמל" - 12, הלבטה 5, אפיה 18 + 11; הובלה: חבר (בהדר הכרמל) 60, משמר המפרץ 20, נשר 20, חיטלו עבודה שכירה בקואופרטיבים, אבל הקואופרטיבים תלויים מהאגודה המקצועית. טעב חברי הקואופ. טוב משל אחרים ויש קנאה.

הקואופרציה הצרכנית אינה מצליחה. בעיר 4 צרכניות, אינן נוטאות עצמן ועומדות להטגר. הצליחה רק הצרכניה בקרית חיים. לא נחגלה כשיון מטארי וסידורי (אגב, גם המטגר הטיסוני הפרטי אינו בידי יהודים).

במ.מ.ח. עובדים 24 איש. התקציב השנתי 12.000 ל"א. צ השנה היה גרעון של 1500 ל"א. מספר משלמי הכס כ-12.000. האגודות העיקריות: בחרוש (אין אגודה כזו) הכבדה 600, בוצירה 3400. בנין - 2000 (היו 4000), מחכת 1200, עץ 300, נבל 800, פקידים 1400. השאר שרוטים ועוד.

בכל מוסדות ההסדרות בעיר יש מאות עובדים. יש צורך בטהור האפרס. - מפני שאינם מתאימים מבחינה מקצועית? - לא, הבחינה המקצועית לא מטפיקה, יש בחינת נאמנות והכרה הם, וזו לקויה. ההס' כמעט תלויה באפרס - וזה אין לגמרי למסוך עליו. החליטו עכשיו שכל מועמד של אגודה הפקידים טעון אישור הוה"מ של המועצה. בנשר יש רומא רוויז. מסעם קפ"ח (צייטלין) הוא שוגא ההס' ומפיץ הירדן. חלק גדול של הפקידים אדישים ומטיביים בכל עניני התנועה.

מדאיג גם המצב במוסדות המשקיים - לא מבחינה כספית ומשקית, אלא מבחינת יחסי לצבור ויחס הצבור למוסדות. התנועה אינה שליטה על המוסדות (רו"ב, קפ"ח, קופ"מ מלווה, הרנה, המשביר, חנובה). היה התפלג וקמו חנובה אקספורס ויכין. רק מחוך נימוקים אישיים. זהו עסק גדול. שולח כבר 900.000 חכונות, קונים הרבה עציט לארגזים, ויש כוח מסקי למוסדות אלה, יש חקציבים גדולים וגם רווחים - אך אין כסף לפעולה חרבותיה. הצבור מעריך חשיבות סו"ב - אך יש טענות למנהלי העבודה. חסר להם מקם בהליכותיהם עם המועלים. סו"ב קיבל בנין בית חולים ממסלחי - ועובדים שעוה נוסטות אם כי יש בעיר חומר עבודה.

בסו"ב יש רזר. קשה של עבודה - מוצדק, אבל אין די טקס. בכנישים עובדים מח"ע - רבים מעם נחלשים מחוסר מזון, מאיבוד הרגל העבודה, ורודים בהם בפרך.

בקפ"ח יש סימנים קשים של אצ בירוקרטיה: בקבלת עובדים שלא מההס', העבירו מנהל הסניף אוקון מחיפה לקרית חיים, אם כי הצבור רצה בו, והועד המפקח התנגד להעברתו.

- אמרתי, לאכא, שאין הוא יכל ללכת מהמועצה. את היקון המצב במקום יש לחפש בחיקון המצב בכללו בהס'. יש לגבש חבר עובדים מרכזיים במקומות שיעמוד בקונססס כתמיד עם מזכירות הוה"מ - ומזמן לזמן נחיעץ על צרכי ההס' ועל חיקונים.

- אח"כ שותחתי עם דוד הכהן, ברל רמפור ואליעזר.

רות נחנה לי ידיעות על סו"ב - הינו, רכוש, מפעליו ופועליו: מברשים - בחדר הכרמל, במפרץ (חכילה) שלושה בחים בחיפה (אחד ~~3882~~ 4000 לא"י, שני - חדש 8000, השלישי 7000). מניות: בשכון פועלים 1660, אוצר מפעלי ים - 200, בנק המועלים ועוד 1200. מניות ניר 1600, מניות יסוד של סו"ב 5000 (כרשות הבה"ע), מניות רגילות 5000. מפעלים נסיונות בהרסינה יעלה 100, הנסיקו. חברת אבן (בקסטל, מגדל צדק, עטרות) 3000, אבן וסיד 6000 (השווי הריאלי גדול מזה), מחצבת עין-חרוד - 2000, מחצבת בנימינה 1600, מטרפות סיד במגדל צדק (לא קיים) 1000, בעבודות ים (הלך לאבוד) 1300, בית חרושת לעציצים (שוהמות עם יגור) 500. מכונות, כלים, מכשירים, אבסומובילים ועד 18,500 לא"י. מחסני חמרים (ברזל ועוד) 7200.

הרכוש: בנינים 19.000, מניות 4.600, מפעלים 24,600, טכונות ועוד 18.600, חמרים 7,200, סה"כ 74.000.

חובות לסו"ב (שטרות) 55.000. חובות של סו"ב 30.000 - זהו החשבון בערך לסוף 1936. עבודות סו"ב: אבן וסיד - 250, פועלים יהודים, 70 פועלים ערבים (חצי ההוצרת לשוק הממשלתי החצי לשוק היהודי); סו"ם עצמו שלם שכר עבודה פ-1 בינואר עד 1 באבגוסט ש"ז 42,000 לא"י בחיפה, בח"א 20,000, במחצבות (מחוץ לאבן סיד) 12,000. רות הבטיחה לי רשימה מפורטת של העבודות, היקפן הכספי, פועליהן, כמה זמן שעוסקים בעבודות.

- ביקרתי עם דוד בנמל. הרושם - נטל יהודי. על יד האניות, הרכבות, במחסנים פועלים יהודים: אנשי קבוצים, בודדים, אשכנזים וסלוניקאים הללו הקיפו אותי בתלונות מרות שכר העבודה לא מספיק לקיוט, משמחה של 5-8 נפשות ברה בחדר אחד, ולעמים אין שכר דירה אפילו לחדר האחר. אין לשלם שכר למוד, ודורשים שהורו. תובעים עבודה קבועה, מינימום של 10 לא"ל לחודש.

הבודדים מהאזנים שאין דואגים לשכונם.

- שרפשטיין דורש סירות בשביל הפלוגה הימית של קרית חיים. הבטחתי להשחזק ב-60%
(עד 60 לא"י) בשביל שהי סירות, בחנאי שיעשו בארץ.

חיפה, כב כסלו - 26.14.37

א. הורוויץ סקר הבוקר על מצב המפלגה בחיפה: 2500 חבר בסניף. גרמנים מעטים (כמניין?)
מ-250 פועלי שמן - 60 במפלגה. בחשמל כ-30, (בנשר - כמאה חברים). כ-750 חברות:
ביגור 250 ח. בקרית חיים כ-200 ח. רוב הסניף פועלי בגין. המפלגה מסודרת בתאים -
בכל אגודה. אין הבדל ניכר ברמה התרבותית והמוסרית של חברי המפלגה ושל בלתי
מפלגתיים. לא כל יוצאי המפלגות בחו"ל נכנסים למפלגה. הקבוצים שהברותם במפלגה גדולה
- אינם פעילים לא במפלגה ולא בהסדרות. מרחק "גיאוגרפי" היא סיבה ראשונה - אבל לא
העקרית. החברים מקרית חיים - למרות רחוק - פעילים.

פוע"צ כמעט אינם מורגלים. גם הליגה הסוצ. אינה קיימת כמעט, פעולת השה"צ אף היא
לא ניכרת ברחבי הצבור. את עתון השה"צ קוראים חברינו האקטיביים "הפרקציה" אינה
מורגשת אפילו לא בקרב הפועלים.

את מדיון העבודה החדש קיבל הצבור ברצון - אמנם אל כלפני שנתיים.

מה לעשות בהכנת הועידה? - ארצוג: לזמן חברים מהמוסכבים, הקבוצות, הקבוצים והערים
ולהסיל עליהם האחריות לתנועה. - ואשר לענין החיפאי - אזמין מספר חברים ממזכירות
הסניף. א. מוה"פ של המועצה מהקבוצ לזון על סידור הענינים.

26.11.37

בעשר חזרתי לחל-אביב.

ז-ה חושש לוועידת המפלגה. דווקא משום שהחלם שאין מביאים לוועידה הכרעת שאלת הכדינה
יש יכוד לדבריו לחשוש שהשוללים ינכסו ל"תפוס" אח מרכז המפלגה - למען כבול הידים.
יש כאילו ההיעצויות חשאיות.